

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради ПДМУ
протокол № ____ від _____ 2023 р.
ректор закладу вищої освіти
Полтавського державного
медичного університету
проф. _____ Вячеслав ЖДАН
«__» _____ 2023 р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗА ФАХОМ
«ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»**

Навчальний план та програма спеціалізації за фахом "Хірургічна стоматологія" розроблені співробітниками кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету згідно з наказами МОЗ України від 29.03.2002р. №117 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я»» (із змінами та доповненнями від 14.02.2012р. №121, від 23.04.2021р. №799), від 22.02.2019р. №446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», від 22.06.2021р. №1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», від 18.08.2021р. № 1753 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 22 лютого 2019 року № 446» та у відповідності до Закону України «Про вищу освіту».

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- 1. Скрипников П.М.** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету МОЗ України.
- 2. Гуржій О.В.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету МОЗ України.
- 3. Коломієць С.В.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету МОЗ України.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- 1. Шнайдер С.А.** – доктор медичних наук, професор, директор ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН».
- 2. Ярова С.П.** – доктор медичних наук, професор, завідувачка кафедри стоматології №2 Донецького національного медичного університету МОЗ України.

Затверджено на засіданні кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів ПДМУ, протокол № __ від « __ » _____ 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У відповідності до наказів МОЗ України від 29.03.2002р. №117 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я»» (із змінами та доповненнями від 14.02.2012р. №121, від 23.04.2021р. №799), від 22.02.2019р. №446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», від 22.06.2021р. №1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», від 18.08.2021р. №1753 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 22 лютого 2019 року №446» спеціалізація є обов'язковою формою підготовки лікарів, які закінчили інтернатуру за фахом «Стоматологія» або уже мають кваліфікацію за однією із спеціальностей стоматологічного профілю.

Основною метою циклу спеціалізації за фахом "Хірургічна стоматологія" є підготовка лікаря до роботи в лікувально-профілактичних закладах системи охорони здоров'я на посадах, які передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою лікаря-спеціаліста.

Програма передбачає вивчення 35 основних курсів, які необхідні лікарю-хірургу-стоматологу для його професійної діяльності з базовим, етапним та заключним контролем протягом 6 місяців (936 годин). До додаткових програм включені курси: оперативна хірургія та топографічна анатомія, клінічна фармакологія, туберкульоз, радіаційна медицина, військово-медична підготовка, особливо небезпечні інфекції, медичне право, протидія насильству в сім'ї.

Після закінчення циклу спеціалізації проводиться атестація на визначення знань та вмінь лікаря, що включає в себе:

- оцінку знань та вмінь володіння практичними навичками;
- контроль знань та вмінь за комп'ютерними тестовими програмами;
- заключний іспит – співбесіда.

Слухачам, які успішно склали іспит, видається сертифікат лікаря-спеціаліста встановленого зразка.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

циклу спеціалізації за фахом "Хірургічна стоматологія"

Тривалість навчання – 6 міс. (936 годин)

Мета циклу: підготовка лікаря-спеціаліста за фахом "Хірургічна стоматологія".

Контингент слухачів: лікарі-спеціалісти, які закінчили інтернатуру за фахом «Стоматологія» або уже мають кваліфікацію за однією із спеціальностей стоматологічного профілю.

Код	Назва курсу	Кількість годин			Всього годин
		лекції	семінари	практ. заняття	
1.	Анатомо-фізіологічні відомості про щелепно-лицеву ділянку	-	4	12	16
2.	Сучасні методи обстеження в хірургічній стоматології	4	2	12	18
3.	Питання анестезіології в хірургічній стоматології	4	4	18	26
4.	Видалення зубів	4	6	36	46
5.	Одонтогенні запальні захворювання щелеп	4	12	60	76
6.	Одонтогенне запалення верхньощелепної пазухи (гайморит)	-	6	24	30
7.	Утруднене прорізування зубів мудрості	-	6	12	18
8.	Підшкірна гранульома обличчя	-	2	6	8
9.	Одонтогенні запальні захворювання м'яких тканин	4	6	36	46
10.	Неодонтогенні запальні захворювання обличчя	-	6	18	24
11.	Лікування гнійних запальних захворювань м'яких тканин	4	6	24	34
12.	Ускладнення запальних захворювань	2	6	18	26
13.	Особливості клінічного перебігу та лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки та шиї у хворих на наркоманію та СНІД	-	2	12	14
14.	Хірургічні методи лікування захворювань пародонта	2	6	18	26
15.	Невогнєпальні пошкодження м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки	-	6	12	18
16.	Невогнєпальні переломи кісток середньої зони обличчя	2	6	10	18
17.	Невогнєпальні пошкодження зубів, альвеолярного відростка і нижньої щелепи	2	6	18	26
18.	Вогнєпальні поранення щелепно-лицевої ділянки	-	6	18	24
19.	Ускладнення переломів щелеп	-	2	18	20
20.	Термічні ураження	-	2	12	14
21.	Захворювання скронево-нижньощелепного суглоба	2	6	18	26

22.	Захворювання і пошкодження нервів щелепно-лицевої ділянки	-	6	18	24
23.	Непухлинні захворювання слинних залоз	-	6	18	24
24.	Пухлини слинних залоз	-	6	18	24
25.	Кісти щелеп	-	4	8	12
26.	Кісти м'яких тканин	-	2	6	8
27.	Остеогенні пухлини і пухлиноподібні утворення щелеп	4	6	18	28
28.	Неостеогенні пухлини і пухлиноподібні утворення щелеп	4	6	18	28
29.	Пухлини і пухлиноподібні утворення м'яких тканин	-	6	18	24
30.	Вроджені незрощення верхньої губи і піднебіння	-	6	18	24
31.	Відновні операції на обличчі	-	-	18	18
32.	Деформації щелеп	-	6	18	24
33.	Дентальна імплантація	-	6	18	24
34.	Естетична хірургія	-	-	18	18
35.	Розвиток вітчизняної щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології	-	-	6	6
	Разом з основних програм:	42	168	630	840
	Додаткові програми:				
36.	Оперативна хірургія та топографічна анатомія				18
37.	Клінічна фармакологія				6
38.	Туберкульоз				6
39.	Радіаційна медицина				6
40.	Військово-медична підготовка				24
41.	Особливо небезпечні інфекції				18
42.	Медичне право				6
43.	Протидія насильству в сім'ї				6
	Разом:				90
	Іспит				6
	ВСЬОГО:				936

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу спеціалізації за фахом «Хірургічна стоматологія»

Код курсу, розділу, теми	Назва курсу, розділу, теми
1	2
Курс 1	АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВУ ДІЛЯНКУ
1.1	Кістки лицевого відділу черепа.
1.2	М'язи і фасції щелепно-лицевої ділянки і шиї.
1.3	Опорно-руховий апарат щелепно-лицевої ділянки. Лімфатична система.
1.4	Кровопостачання обличчя та органів порожнини рота.
1.5	Іннервація щелепно-лицевої ділянки.
1.6	Будова скронево-нижньощелепного суглоба.
1.7	Анатомія і фізіологія великих слинних залоз.
Курс 2	СУЧАСНІ МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ В ХІРУРГІЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЇ
2.1	Клінічні методи обстеження.
2.2	Лабораторні методи дослідження.
2.3	Променеві методи дослідження щелепно-лицевої ділянки.
2.4	Морфологічні методи: цитологічне, гістологічне, імуногістохімічне дослідження.
Курс 3	ПИТАННЯ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ В ХІРУРГІЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЇ
3.1	Наркоз і засоби для його проведення при наданні стаціонарної та амбулаторної допомоги. Ускладнення.
3.2	Місцеві анестетики.
3.3	Потенційована місцева анестезія.
3.4	Інфільтраційне знеболення.
3.5	Провідникове знеболення.
3.5.1	Периферичне провідникове знеболення.
3.5.2	Центральне провідникове знеболення.
3.6	Загальні ускладнення місцевої анестезії.
3.7	Місцеві ускладнення.
Курс 4	ВИДАЛЕННЯ ЗУБІВ
4.1	Показання і протипоказання до операції видалення зуба.
4.2	Методика видалення зубів: типове, атипове.
4.3	Особливості видалення окремих груп зубів.
4.4	Місцеві ускладнення, що виникають під час видалення зуба.
4.5	Місцеві ускладнення, що виникають після видалення зуба.
Курс 5	ОДОНТОГЕННІ ЗАПАЛЬНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЩЕЛЕП
5.1	Характеристика гострих неспецифічних запальних процесів.
5.2	Періодонтит: діагностика, клініка, методи лікування.
5.3	Періостит: діагностика, клініка, методи лікування.

5.4	Остеомієліт: діагностика, клініка, методи лікування.
5.4.1	Особливості остеомієліту у дітей.
5.4.2	Особливості перебігу одонтогенного остеомієліту у людей похилого віку.
Курс 6	ОДОНТОГЕННЕ ЗАПАЛЕННЯ ВЕРХНЬОЩЕЛЕПНОЇ ПАЗУХИ (ГАЙМОРИТ)
6.1	Етіологія, клініка, диференційна діагностика.
6.2	Методики оперативних втручань при різних клінічних ситуаціях.
Курс 7	УТРУДНЕНЕ ПРОРІЗУВАННЯ ЗУБІВ МУДРОСТІ
7.1	Затримка прорізування (ретенція) і зміщення (дистопія) зуба.
7.2	Ускладнення, пов'язані з утрудненим прорізуванням зуба мудрості (перікороніт).
Курс 8	ПІДШКІРНА ГРАНУЛЬОМА ОБЛИЧЧЯ
8.1	Етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
Курс 9	ОДОНТОГЕННІ ЗАПАЛЬНІ ЗАХВОРЮВАННЯ М'ЯКИХ ТКАНИН
9.1	Діагностика гнійно-запальних захворювань м'яких тканин.
9.2	Лімфаденіт: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
9.3	Запальний інфільтрат: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
9.4	Абсцеси і флегмони: етіологія, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування.
Курс 10	НЕОДОНТОГЕННІ ЗАПАЛЬНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОБЛИЧЧЯ
10.1	Фурункули і карбункули. Сучасні погляди на клініку та методи лікування.
10.2	Бешихове запалення: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
10.3	Сибірська виразка: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
10.3	Нома: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
Курс 11	ЛІКУВАННЯ ГНІЙНИХ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ М'ЯКИХ ТКАНИН
11.1	Хірургічні методи.
11.2	Антибактеріальна терапія, сучасні препарати.
11.3	Дезінтоксикаційна терапія і загальнозміцнююче лікування.
11.4	Імунотерапія. Гіпосенсибілізуюча терапія.
11.5	Профілактика гнійно-запальних захворювань.
Курс 12	УСКЛАДНЕННЯ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ
12.1	Тромбофлебіт: етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
12.2	Медіастеніт: етіологія, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування.
12.3	Сепсис: етіологія, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування.
12.4	Аналіз помилок та ускладнень при лікуванні гнійно-запальних процесів щелепно-лицевої ділянки.
Курс 13	ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ТА ЛІКУВАННЯ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ ТА ШИЇ У ХВОРИХ НА НАРКОМАНІЮ ТА СНІД

13.1	Особливості діагностики гнійно-запальних захворювань м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки та шиї у хворих на наркоманію та СНІД.
13.2	Методи хірургічного лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки та шиї у хворих на наркоманію та СНІД.
Курс 14	ХІРУРГІЧНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ПАРОДОНТА
14.1	Загальна характеристика захворювань пародонта.
14.2	Методи хірургічного лікування, НКР.
14.3	Вестибулопластика, френулотомія, френулопластика.
Курс 15	НЕВОГНЕПАЛЬНІ ПОШКОДЖЕННЯ М'ЯКИХ ТКАНИН ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ
15.1	Загальна характеристика травм.
15.2	Пошкодження м'яких тканин.
15.3	Хірургічна обробка ран.
15.4	Ускладнення пошкоджень м'яких тканин.
Курс 16	НЕВОГНЕПАЛЬНІ ПЕРЕЛОМИ КІСТОК СЕРЕДНЬОЇ ЗОНИ ОБЛИЧЧЯ
16.1	Загальні відомості. Поєднані краніо-фасціальні пошкодження. Особливості надання медичної допомоги.
16.2	Переломи верхньої щелепи: клінічна симптоматика, диференційна діагностика, особливості лікування.
16.3	Переломи виличної кістки і дуги: клінічна симптоматика, диференційна діагностика, особливості лікування.
16.4	Переломи кісток носа: клінічна симптоматика, диференційна діагностика, особливості лікування.
16.5	Переломи орбіти: клінічна симптоматика, диференційна діагностика, особливості лікування.
Курс 17	НЕВОГНЕПАЛЬНІ ПОШКОДЖЕННЯ ЗУБІВ, АЛЬВЕОЛЯРНОГО ВІДРОСТКА І НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ
17.1	Пошкодження зубів: особливості діагностики та лікування.
17.2	Переломи альвеолярного відростка: особливості діагностики та лікування.
17.3	Переломи нижньої щелепи: класифікація, клінічні особливості, диференційна діагностика.
17.4	Лікування хворих з переломами нижньої щелепи.
Курс 18	ВОГНЕПАЛЬНІ ПОРАНЕННЯ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ
18.1	Особливості клінічного перебігу і лікування вогнепальних ран м'яких тканин обличчя і шиї.
18.2	Особливості вогнепальних переломів середньої зони обличчя.
18.3	Особливості вогнепальних переломів нижньої щелепи.
18.4	Комбіновані поразки.
18.5	Коротка характеристика екстремальних ситуацій військового часу і мирного часу.
18.6	Харчування і догляд за пораненими в щелепно-лицеву ділянку.
Курс 19	УСКЛАДНЕННЯ ПЕРЕЛОМІВ ЩЕЛЕП
19.1	Посттравматичний остеомієліт, особливості перебігу та лікування. Вогнепальний остеомієліт щелепи.

19.2	Порушення репаративної регенерації нижньої щелепи.
19.3	Травматичний токсикоз. Інші ускладнення.
Курс 20	ТЕРМІЧНІ УРАЖЕННЯ
20.1	Опіки шкіри обличчя і слизової оболонки порожнини рота (термічні, хімічні, променеві).
20.2	Відмороження.
Курс 21	ЗАХВОРЮВАННЯ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА
21.1	Вивихи нижньої щелепи, методики вправлення.
21.2	Артрити: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
21.3	Артроз: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
21.4	Больова дисфункція скронево-нижньощелепного суглоба: етіологія, клініка, діагностика, лікування
Курс 22	ЗАХВОРЮВАННЯ І ПОШКОДЖЕННЯ НЕРВІВ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ
22.1	Невралгія трійчастого нерва: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
22.2	Неврит трійчастого нерва: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
22.3	Неврит лицевого нерва: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
22.4	Прогресуюча геміатрофія обличчя: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
Курс 23	НЕПУХЛИННІ ЗАХВОРЮВАННЯ СЛИННИХ ЗАЛОЗ
23.1	Гострі сіаладеніти.
23.2	Хронічні сіаладеніти.
23.3	Сіалози.
23.4	Синдроми із ураженням слинних залоз.
23.5	Кісти слинних залоз.
23.6	Зовнішні слинні нориці.
Курс 24	ПУХЛИНИ СЛИННИХ ЗАЛОЗ
24.1	Доброякісні пухлини.
24.2	Злоякісні пухлини.
24.3	Хірургічне лікування доброякісних пухлин привушної залози.
24.4	Післяопераційні ускладнення, їх профілактика і лікування.
Курс 25	КІСТИ ЩЕЛЕП
25.1	Радикулярні кісти.
25.2	Фолікулярні кісти.
25.3	Парадентальні кісти.
25.4	Епідермоїдні кісти.
25.5	Неодонтогенні кісти щелеп.
25.6	Лікування кіст щелеп.
Курс 26	КІСТИ М'ЯКИХ ТКАНИН
26.1	Дермоїдні (епідермоїдні) кісти.
26.2	Серединні кісти і нориці шиї
26.3	Бічні кісти і нориці шиї.
26.4	Кісти і нориці привушної ділянки.
26.5	Набуті кісти м'яких тканин.

Курс 27	ОСТЕОГЕННІ ПУХЛИНИ І ПУХЛИНОПОДІБНІ УТВОРЕННЯ ЩЕЛЕП
27.1	Остеома.
27.2	Остеоїд-остеома.
27.3	Остеобластокластома.
27.4	Осифікуюча фіброма (фіброостеома).
27.5	Остеосаркома.
26.6	Хондрома, остеохондрома, хондросаркома.
26.7	Пухлиноподібні утворення щелеп.
Курс 28	НЕОСТЕОГЕННІ ПУХЛИНИ І ПУХЛИНОПОДІБНІ УТВОРЕННЯ ЩЕЛЕП
28.1	Одонтогенні доброякісні пухлини щелеп.
28.2	Судинні пухлини щелеп.
28.3	Злоякісні пухлини щелеп.
28.4	Хірургічне лікування злоякісних пухлин щелеп.
28.5	Еозинофільна гранульома.
Курс 29	ПУХЛИНИ І ПУХЛИНОПОДІБНІ УТВОРЕННЯ М'ЯКИХ ТКАНИН
29.1	Предракові захворювання слизової оболонки порожнини рота, червоної облямівки губ і шкіри обличчя.
29.2	Вади розвитку і пухлини шкіри.
29.3	Пухлини і пухлиноподібні утворення із жирової тканини.
29.4	Пухлини і пухлиноподібні утворення із сполучної тканини.
29.5	Пухлини із кровоносних і лімфатичних судин.
29.6	Неврогенні пухлини і пухлиноподібні утворення.
29.7	Рідкісні пухлини і пухлиноподібні утворення.
Курс 30	ВРОДЖЕНІ НЕЗРОЩЕННЯ ВЕРХНЬОЇ ГУБИ І ПІДНЕБІННЯ
30.1	Етіологія і патогенез вроджених вад обличчя.
30.2	Класифікація незрощень верхньої губи і піднебіння.
30.3	Особливості клініки і функціональні порушення при вроджених вадах обличчя.
30.4	Хірургічне лікування незрощень верхньої губи.
30.5	Хірургічне лікування незрощень піднебіння.
30.6	Післяопераційні деформації губи і носа, дефекти піднебіння.
Курс 31	ВІДНОВНІ ОПЕРАЦІЇ НА ОБЛИЧЧІ
31.1	Гістотопографічна будова шкіри, її функції, дермоепідермальні зв'язки. Поверхневі та глибокі анастомози.
31.2	Принципи планування пластичних операцій.
31.3	Пластика місцевими тканинами.
31.4	Пластика клаптем на ніжці.
31.5	Пластика круглим шкірним стеблом по Філатову.
31.6	Вільна пересадка тканин.
31.7	Контурна пластика.
Курс 32	ДЕФОРМАЦІЇ ЩЕЛЕП
32.1	Дефекти та деформації щелеп. Кісткова пластика щелеп.
32.2	Прогенія.

32.3	Мікрогенія.
32.4	Прогнатія.
32.5	Мікрогнатія.
32.6	Відкритий прикус.
Курс 33	ДЕНТАЛЬНА ІМПЛАНТАЦІЯ
33.1	Види дентальної імплантації.
33.2	Показання і протипоказання до дентальної імплантації. Вибір конструкції імплантата.
33.3	Методики імплантації. Ускладнення.
33.4	Імплантація при дефектах кісткової тканини альвеолярних відростків, атрофії нижньої та верхньої щелеп.
Курс 34	ЕСТЕТИЧНА ХІРУРГІЯ
34.1	Вікові зміни м'яких тканин обличчя і шиї.
34.2	Деформації зовнішнього вуха та носа.
34.3	Косметична блефаропластика.
Курс 35	РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ І ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
35.1	Етапи формування спеціальності "Хірургічна стоматологія" в Україні.
Курс 36	ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ ТА ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ
36.1	Клінічна анатомія мозкового відділу голови. Клінічна анатомія лицевого відділу голови.
36.2	Оперативна хірургія та клінічна анатомія щелепно-лицевої ділянки. Техніка невідкладних операцій в ділянці обличчя. Відновлювальні операції на обличчі. Принципи пластичних операцій на обличчі.
36.3	Клінічна анатомія шиї. Оперативні втручання на шиї.
Курс 37	КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ
37.1	Загальна клінічна фармакологія. Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодія та побічні ефекти лікарських засобів. Особливості в стоматологічній практиці.
37.2	Клінічна фармакологія місцевих анестетиків. Принцип вибору.
37.3	Клінічна фармакологія наркотичних та ненаркотичних анальгетиків, нестероїдних та стероїдних засобів. Принципи раціонального застосування.
37.4	Клінічна фармакологія засобів, які впливають на обмін речовин в твердих тканинах зуба (препарати фтору, кальцію, фосфору), та вітамінів. Використання в стоматології.
37.5	Клінічна фармакологія противірусних та протигрибкових препаратів. Особливості використання в стоматології.
37.6	Клінічна фармакологія антибактеріальних засобів. Принципи використання.
Курс 38	ТУБЕРКУЛЬОЗ
38.1	Епідситуація по туберкульозу в Україні. Діагностика туберкульозу. Туберкульоз щелепно-лицевої локалізації.
38.2	Клініка і діагностика туберкульозу слизової оболонки порожнини рота та щелепно-лицевих кісток. Лікування і профілактика туберкульозу.
Курс 39	РАДІАЦІЙНА МЕДИЦИНА
39.1	Фізичні особливості радіаційної медицини, дозиметрії і радіаційної безпеки.

39.2	Біологічна дія іонізуючого випромінювання. Методи і способи використання іонізуючого випромінювання в медицині.
39.3	Гігієнічні аспекти радіаційної безпеки.
39.4	Гігієнічні аспекти радіаційних та ядерних аварій.
39.5	Методи і способи використання іонізуючого випромінювання в медицині.
39.6	Гостра променева хвороба.
39.7	Хронічні і віддалені наслідки опромінення.
39.8	Диспансеризація осіб, які зазнали дії радіаційного опромінення.
Курс 40	ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА
40.1	Організація медичного забезпечення військ
40.1.1	Актуальні питання організації медичного забезпечення військ воєнного та мирного часу.
40.1.2	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення Збройних сил України.
40.1.3	Медична служба оперативних об'єднань.
40.2	Військово-спеціальна підготовка
40.2.1	Актуальні питання військової стоматології та надання стоматологічної допомоги населенню в надзвичайних станах.
40.2.2	Організація терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматологічної допомоги при надзвичайних станах.
40.2.3	Принципи і методи лікування вогнепальних поранень і травм щелепно-лицьової ділянки.
40.2.4	Опіки обличчя. Комбіновані радіаційні ураження щелепно-лицьової ділянки.
40.2.5	Організація харчування та догляду за пораненими у щелепно-лицеву ділянку на етапах медичної евакуації.
Курс 41	ОСОБЛИВО НЕБЕЗПЕЧНІ ІНФЕКЦІЇ
41.1	Класифікація за збудниками інфекції та механізмом передачі.
41.2	Холера.
41.3	Ботулізм. Дизентерія. Сальмонельоз. Тифи – черевний, висипний, поворотний.
41.4	Дифтерія. Аденовірусна інфекція дихальних шляхів.
41.5	Чума. Гарячка: жовта, Ку, геморагічна, Ебола та інш.
41.6	Сибірська виразка.
41.7	СНІД.
Курс 42	МЕДИЧНЕ ПРАВО
42.1	Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я
42.1.1	Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
42.1.2	Історія становлення юридичної регламентації медичної діяльності в Україні.
42.1.3	Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні.
42.1.4	Загальна характеристика законодавства України про охорону здоров'я.
42.1.5	Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Кодифікація законодавства про охорону здоров'я.
42.2	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин
42.2.1	Система прав людини у сфері охорони здоров'я.
42.2.2	Пацієнт та його правовий статус: дефініційний і класифікаційний підходи. Праовий статус законних представників.
42.2.3	Права і обов'язки пацієнтів.
42.2.4	Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категорійний апарат і класифікація.

42.2.5	Права і обов'язки медичних працівників.
42.2.6	Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
42.3	Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення
42.3.1	Юридична відповідальність медичних працівників: загальна характеристика.
42.3.2	Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
42.2.3	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я.
42.2.4	Адміністративна та дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
42.2.5	Юридична практика у сфері охорони здоров'я.
42.4	Правове регулювання стоматологічної допомоги в Україні
42.4.1	Стоматологічна допомога в Україні: нормативне забезпечення. Біоетичне законодавство.
42.4.2	Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я.
42.4.3	Правовий статус медичних працівників у галузі стоматології.
42.4.4	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання стоматологічної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги. Юридична практика.
42.4.5	Господарська діяльність у стоматології. Особливості оподаткування стоматологічної діяльності.
Курс 43	ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'І
43.1	Основні засади Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству за ознакою ст. 2 від 22.08.2018 № 658».
43.2	Попередження насильства в сім'ї «Сім'я без насильства».
43.3	Насильство в сім'ї. Як захистити себе та родину.

Загальні компетентності лікаря-стоматолога-хірурга

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні компетентності лікаря-стоматолога-хірурга

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.
19. Спроможність проводити диференційну діагностику основних стоматологічних захворювань.
20. Спроможність удосконалення клінічного мислення під час діагностично-лікувального процесу.
21. Спроможність впровадження сучасних методів діагностики і лікування.

Кваліфікаційна характеристика лікаря-стоматолога-хірурга

Повинен знати:

- чинне законодавство та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я;
- організацію хірургічної стоматологічної допомоги населенню;
- основи права в медицині;
- права, обов'язки та відповідальність лікаря-стоматолога-хірурга;
- показники роботи закладів охорони здоров'я;
- сучасну класифікацію захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки;
- сучасні методи клініки, профілактики, діагностики та хірургічного лікування стоматологічних захворювань;
- топографічну анатомію голови та щелепно-лицевої ділянки;
- загальні питання нормальної та патологічної анатомії і фізіології, біохімії, мікробіології;
- морфогенез захворювань щелепно-лицевої ділянки;
- профілактику і терапію шоку та крововтрати;
- загальні та спеціальні методи обстеження;
- методи знеболення, інтенсивної терапії та реанімації;
- основи фармакотерапії;
- методи фізіотерапії та дієтичного харчування в хірургічній стоматології;
- організацію диспансеризації хворих;
- питання щодо працездатності хірургічних стоматологічних хворих;
- засоби індивідуального захисту від гострих респіраторних захворювань та особливо небезпечних інфекцій;
- форми і методи санітарної освіти серед населення;
- правила оформлення медичної документації; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення.

Повинен вміти:

- проводити клінічне обстеження хворого з хірургічним стоматологічним захворюванням, застосовуючи основні та допоміжні методи обстеження (інструментальні, лабораторні, рентгенологічні та інші);
- проводити диференційну діагностику основних стоматологічних захворювань;
- діагностувати запальні процеси щелепно-лицевої ділянки одонтогенного та неодонтогенного походження (пульпіт, періодонтит, періостит, остеомієліт, абсцес, флегмона, гайморит, лімфаденіт, фурункул, карбункул, тромбофлебіт вен обличчя), специфічні запальні процеси (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, ВІЛ та СНІД), запалення слинних залоз та їх протоків, слинокам'яну хворобу, невралгії, неврит трійчастого та лицьового нерва;

- діагностувати травматичні пошкодження зубів, альвеолярного відростка та щелеп;
- діагностувати аномалії розвитку зубів та деформації щелеп;
- діагностувати захворювання слинних залоз різної етіології;
- діагностувати доброякісні та злоякісні пухлини та пухлиноподібні захворювання щелепно-лицевої ділянки;
- діагностувати передраковий стан слизової оболонки порожнини рота, червоної облямівки губ, шкіри обличчя;
- діагностувати вроджені незрощення верхньої губи та піднебіння;
- визначати необхідність алергологічних проб на медикаменти та інші препарати;
- проводити внутрішньошкірну, сублінгвальну та кон'юнктивальну алергологічну пробу на анестетик, оцінити результати діагностики;
- застосувати різні види місцевого знеболення (аплікаційну, інфільтраційну, периферичну провідникову анестезію) за показаннями;
- надавати невідкладну хірургічну допомогу при гострому зубному болю, при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки (пульпіті, періодонтиті, періоститі, остеомієліті, абсцесі, перікороніті, запаленні слинних залоз та їхніх протоків, лімфаденіті, запальному інфільтраті, фурункулах, карбункулах);
- здійснювати типове видалення зубів;
- здійснювати розтин абсцесів з боку порожнини рота;
- проводити первинну хірургічну обробку при невогнепальних та вогнепальних пошкодженнях тканин щелепно-лицевої ділянки та шиї;
- проводити накладання шин на зуби при вивихах зубів, тимчасову іммобілізацію при переломах щелеп;
- розробити схему післяопераційного догляду за хворим та профілактику післяопераційних ускладнень в умовах амбулаторного прийому;
- своєчасно визначити показання до госпіталізації та направити хворого до спеціалізованого медичного закладу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александров Н.М. Клиническая оперативная челюстно-лицевая хирургия. М.: Медицина, 1985. 448 с.
2. Анестезіологія та інтенсивна терапія : підручник / Ф.С. Глумчер та ін.. Київ: Медицина, 2021. 360с.
3. Афанасьев В.В. Травматология челюстно-лицевой области. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. 256 с.
4. Афанасьев В.В. Хирургическая стоматология: учебник. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2019. 400с.
5. Афанасьев В.В. Абсцессы и флегмоны челюстно-лицевой области и шеи. Атлас : учебное пособие. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2019. 120с.
6. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. М.: «Медицинская литература», 2007. 416 с.
7. Бернадский Ю.И. Травматология и восстановительная хирургия черепно-челюстно-лицевой области. 3-е изд. М.: Медицинская литература, 1999. 456 с.
8. Бондарь С.О., Гут Т.М., Гут Р.П. Гігієна та епідеміологія в системі військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій : підручник для студентів медичних училищ, коледжів та інститутів медсестринства за спеціальностями "Медсестринство", "Технологія медичної діагностики та лікування", "Фармація", "Стоматологія", підготовки "Бакалавр", "Молодший бакалавр". Київ : Медицина, 2018. 342 с.
9. Годи Ж.-Ф. Атлас анатомии зубочелюстной системы для имплантологов. Россия: Медпресс, 2018. 248с.
10. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Е., Скрипников П.М. Ускладнення від місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці: монографія. Львів-Івано-Франківськ: Видавничий дім «Наутітус», І том, 2000. 233 с.
11. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Е., Скрипников П.М. Ускладнення від місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці: монографія. Львів-Івано-Франківськ: Видавничий дім «Наутітус», 2 том, 2001. 266 с.
12. Данилейченко В.В., Федечко Й.М., Корнійчук О.П., Солоненко І.І. Мікробіологія з основами імунології: підручник. Київ: Медицина, 2019. 378с.
13. Дубровина Е.В. Местная анестезия в стоматологии: атлас. Полтава, 2010. 487 с.
14. Інфекційні хвороби : підручник / В.М. Козько та ін.. Київ: Медицина, 2019. 312с.
15. Иорданишвили А.К. Одонтогенная подкожная гранулёма лица: учебное пособие. Россия: Человек, 2018. 64с.
16. Клінічна лабораторна діагностика: підручник / Б.Д. Луцик та ін.; за ред. Б.Д. Луцика. Київ: Медицина, 2018. 288с.

17. Клінічна лабораторна діагностика: підручник / Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь, О.О. Ястремська та ін.; 2-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 472 с.
18. Клиническая пародонтология и дентальная имплантация : в 2-х т. : Т. 1 / под ред. Н.П. Ланга, Я. Линде; науч. ред. перевода А.М. Панин. Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2021. 720 с.
19. Козлов В.А. Организация неотложной хирургической помощи стоматологическим больным. Россия: Человек, 2018. 68с.
20. Кононенко Ю.Г., Рожко М.М, Рузин Г.П. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. Киев: “Книга Плюс”, 2000. 299 с.
21. Короткова Н.Л. Реконструктивно-восстановительное лечение больных с последствиями ожогов лица: учебное пособие. Россия: НГМА, 2018. 98с.
22. Кропотов В.А. Реконструктивные операции на нижней челюсти при опухолях челюстно-лицевой области и слизистой полости рта. Россия: Специальное Издательство Медицинских Книг, 2018. 72с.
23. Мазур І., Хайтович М., Голопиho Л. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології. Видавництво: Медицина, 2018. 376с.
24. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник / Ю.Т. Ахтемійчук, Ю.М. Вовк, С.В. Дорошенко та ін.; 5-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2020. 504 с.
25. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник / За ред. М.П. Ковальського. К., 2020. 504 с.
26. Основи імунології: функції та розлади імунної системи: 6-е видання / Абул К. Аббас, Ендрю Г. Ліхтман, Шив Піллаі. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2020. 328 с.
27. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни: теорія і практика: монографія / В.І. Цимбалюк, В.В. Стеблюк, О.В. Друзь та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 256 с.
28. Пачес А.И. Опухоли головы и шеи. М.: Медицина, 1998. 386 с.
29. Предраковые заболевания слизистой оболочки полости рта, красной каймы губ и кожи лица: Учебное пособие для врачей-стоматологов-хирургов, челюстно-лицевых хирургов и стоматологов-терапевтов / И.Н. Костина и др.. Издательский Дом «ТИРАЖ», 2019. 84 с.
30. Променева діагностика в стоматології / М.С. Каменецький та ін. Донецьк : Ноулідж, 2010. 141 с.
31. Рабухина Н.А., Аржанцев А.П. Рентгенодиагностика в стоматологии. М.: Мединфагентство, 1999. 451 с.
32. Робустова Т.Г. Имплантация зубов. М.: Медицина, 2003. 560 с.
33. Рузин Г.П., Бурых М.П. Основы технологии операций в хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. Харьков, 2000. 292 с.
34. Сабо Е. Амбулаторная хирургия зубов и полости рта. Будапешт, 1977. 298 с.
35. Скрипник І., Скрипников П., Богашова Л., Гопко О. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: монографія. Видавництво: Медицина, 2017. 224 с.

36. Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Шинкевич В.І., Товма В.В. Індивідуальні та вікові клініко-морфологічні особливості слизової оболонки органів ротової порожнини: навч. посіб. Полтава: ТОВ "АСМІ", 2016. 102 с.
37. Соколов В.М., Митченко В.І., Аветіков Д.С. Щелепно-лицева хірургія. Реконструктивна хірургія голови та ший: підручник. Вінниця: Нова Книга, 2006. 776 с.
38. Соколова Л.І., Мяловицька О.А., Ілляш Т.І. Неврологія з нейростоматологією / за редакцією Л.І. Соколової, Т.І. Ілляш. Видавництво: Медицина, 2018. 128с.
39. Солнцев А.М., Колесов В.С. Доброкачественные опухоли лица, челюстей и органов полости рта. К.: "Здоров'я", 1985. 152 с.
40. Солнцев А.М., Колесов В.С., Колесова Н.А. Заболевания слюнных желез: монография. К.: "Здоров'я", 1991. 311 с.
41. Тимофеев О. Щелепно-лицева хірургія. Медицина, 2017. 717 с.
42. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. Киев: "Червона Рута-Турс", 2012. 1048 с.
43. Травмы челюстно-лицевой области / Н.М. Александров и др.; под ред. Н.М. Александрова, А.П. Аржанцева. М.: Медицина, 1986. 448 с.
44. Ушаков Р.В., Царев В.Н. Антимикробная терапия в стоматологии. Принципы и алгоритмы. Практическая медицина, 2019. 240с.
45. Фармакологія : підруч. для студ. стомат. фак. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації за спец. "Стоматологія" / І.С. Чекман та ін.. Вид. 2-ге. Вінниця : Нова Книга, 2017. 431 с.
46. Харьков Л.В. Хирургическое лечение врожденных несращений неба. К.: "Здоров'я", 1992. 220с.
47. Харьков Л.В., Яковенко Л.Н., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія дитячого віку. К.: «Книга плюс», 2003. 480 с.
48. Харьков Л.В., Яковенко Л.Н., Кава Т.В. Справочник хирурга-стоматолога. К., 2002. 372 с.
49. Хірургічна стоматологія та щелепно–лицева хірургія: підручник, Ч.1 / В.О. Маланчук та ін.. Вінниця : Нова Книга, 2018. 439 с.
50. Хірургічна стоматологія та щелепно–лицева хірургія : підручник, Ч. 2 / В.О. Маланчук та ін.. Вінниця : Нова Книга, 2018. 295 с.
51. Хирургия головы и шеи: основные вмешательства / Ю. Тайссинг и др.. Россия: Лаборатория Знаний, 2018. 459с.
52. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология: в 2 кн. — кн. 1: Учебник для студ. стомат. ф-тов мед. ВУЗов, врачей-интернов, стоматологов. Утверждено МОН / Тимофеев А.А. — К., 2020. — 992 с.
53. Шаргородский А.Г. Воспалительные заболевания тканей челюстно-лицевой области и шеи. М., 2001. 273 с.
54. Шустов М.А., Шустова В.А. Физиотерапия в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. Россия: СпецЛит, 2019. 167с.